

MILIEUCONSULT
BODEM & ASBEST

NADER ONDERZOEK FLORA EN FAUNA

METHEN 8 TE ZEVENAAR

Opdrachtgever : KuiperCompagnons
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 13042
3004 HA Rotterdam

Vestiging : ABO-Milieuconsult B.V.
Amundsenweg 29
4462 GP Goes
tel. +31 (0)113 362280

Projectnummer : ANL23-7969
Periode onderzoek : Augustus 2023 tot juli 2024
Datum rapportage : 29 augustus 2024

Veldmedewerkers: [REDACTED] (Ecoloog)
[REDACTED] (Ecoloog)

Projectadviseur: [REDACTED]

Handtekening: [REDACTED]

Teammanager

Zonder toestemming van de opdrachtgever of ABO-Milieuconsult B.V. mag deze uitgave niet anders dan in zijn geheel worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook. Alle opdrachten worden uitgevoerd volgens onze Algemene Voorwaarden, zoals gedeponeerd bij de KvK Zuidwest-Nederland te Middelburg onder nr. 22065838. Op verzoek kunnen de Algemene Voorwaarden naar u worden toegestuurd.

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel van het onderzoek	3
1.3 Leeswijzer	3
2. OPZET VAN HET ONDERZOEK	4
2.1 Onderzoeksgebied	4
2.2 Onderzoeksmethodiek huismus	5
2.3 Onderzoeksmethodiek vleermuizen	5
3. RESULTATEN	6
3.1 Huismus	6
3.2 Vleermuizen	7
4. EFFECTBEOORDELING EN CONCLUSIE	9
4.1 Huismus	9
4.2 Vleermuizen	10

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Aanleiding voor het uitvoeren van dit nader onderzoek zijn de voorgenomen plannen tot de realisatie van sloop van de woning/dagverblijf en nieuwbouw in het plangebied. De huidige bebouwing blijft behouden totdat de nieuwbouw in gebruik is.

Voordat een ruimtelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten of gebieden in, of in de nabijheid van het plangebied. Naar aanleiding van de quickscan van ABO-Milieuconsult B.V., kenmerk ANL23-7969 van juli 2023, wordt in dit kader een nader onderzoek opgestart om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Omgevingswet. Het onderhavige rapport beschrijft de bevindingen en conclusie van dit nader onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- In het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen of nesten van beschermde soorten aanwezig zijn;
- De ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- Er maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten;
- Een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit benodigd is.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 is de aanleiding en het doel van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 2 wordt het onderzoeksgebied en de gebruikte methodiek behandeld. Vervolgens worden de resultaten in hoofdstuk 3 uiteengezet. In hoofdstuk 4 worden de effectbepalingen en conclusies weergegeven waarbij de resultaten van het nader onderzoek worden gespiegeld aan de verbodsbepalingen in de Omgevingswet.

Afbeelding 1: Plangebied rood omlijnd.

2. OPZET VAN HET ONDERZOEK

2.1 Onderzoeksgebied

In het plangebied staan meerdere gebouwen behorende bij de zorginstelling. De oostgevel van het hoofdgebouw is de enige plaats waar vleermuizen zouden kunnen verblijven. Het is maximaal twee verdiepingen hoog en wordt gebruikt om te wonen en voor dagbesteding.

Afbeelding 2 en 3: Hoofdgebouw en open stootvoegen op de kopgevel.

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat het mogelijk is dat met de plannen vaste rust- en verblijfplaatsen worden aangetast van in de Omgevingswet beschermde soorten vleermuizen. De enige mogelijke openingen zijn de open stootvoegen aan de oostgevel van het hoofdgebouw.

Het is zeker dat in het plangebied huismussen broeden. Deze kunnen, vanwege het ontbreken van geschikte nestgelegenheden in de andere gebouwen, alleen broeden in het hoofdgebouw. Hoeveel paar moet blijken uit nader onderzoek.

2.2 Onderzoeksmethodiek huismus

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (BIJ12 kennisdocumenten) en het Landelijk vastgestelde protocol voor verschillende diersoorten waaronder de huismus (opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2021). Voor het onderzoek naar huismussen moet van 1 april tot 15 mei minstens twee bezoeken worden afgerond onder gunstige omstandigheden en met tien dagen tussen de bezoeken. De twee onderstaande bezoeken zijn door één ecooloog afgelegd. Deze kon het compacte plangebied gemakkelijk overzien.

Tabel 1: Onderzoekmomenten, weersomstandigheden en eventuele bijzonderheden

Bezoek	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
1	22 april 2024	09:30 – 10:30	Windstil, vrij zonnig 8°C.
2	7 mei 2024	10:00 – 11:00	Windstil, zonnig 19°C.

2.3 Onderzoeksmethodiek vleermuizen

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (BIJ12 kennisdocumenten) en het Landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2021).

Dit vleermuisonderzoek vond plaats met behulp van een batdetector type Elekon batlogger M, waarmee het mogelijk is de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond en de vroege ochtend, wanneer vleermuizen het meest actief zijn, kunnen daarmee verblijfplaatsen binnen een plangebied vastgesteld worden.

Voor verblijven vinden twee avondbezoeken en een ochtendbezoek plaats in de kraamtijd. De weersomstandigheden moeten tijdens alle bezoeken gunstig zijn. Alle bezoeken vallen in de onderzoeksperiode voor kraam- paar- en zomerverblijven. Massawinterverblijven worden, door de beperkte buffer, niet aanwezig geacht.

Omdat slechts de oostgevel van het hoofdgebouw geschikt is gebleken voor vleermuizen zijn ter plaatse telkens door één ecooloog vleermuizen waargenomen en is via het geluid van de batlogger M vastgesteld welke soorten dit zijn. Met deze batlogger worden alle vleermuisgeluiden opgenomen. Hieronder volgt een uiteenzetting van de resultaten na het uitlezen en interpreteren van de gegevens via software (BatExplorer).

Tabel 2: Overzicht uitgevoerde veldbezoeken

Bezoek	Datum	Tijd	Soortgroep	Weersomstandigheden
1	26-08-2023	20:35 – 01:00 (Zon onder 20:35)	Alle soorten: paarverblijf	Onbewolkt, wind 2 Bft 20°-18 °
2	17-09-2023	19:45 – 22:45 (Zon onder 19:45)	Alle soorten: paarverblijf	Onbewolkt, wind 0 Bft 20°
3	17-05-2024	21:25 – 23:55 (Zon onder 21:27)	Specifiek: Laatvlieger, maar alle soorten zijn meegenomen.	Half bewolkt, wind 0 Bft 18°
4	18-05-2024	02:38 – 05:38 (Zon op 05:38)	Alle soorten: kraamverblijf	Half bewolkt, wind 0 Bft 14°
5	27-06-2024	22:03 – 00:03 (zon onder 22:03)	Alle soorten: kraamverblijf	Half bewolkt, wind 2 Bft 20°

3. RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de veldbezoeken besproken per soortgroep. Binnen de soortgroepen zal ieder bezoek besproken worden om zo een compleet beeld te schetsen van de situatie in het plangebied.

3.1 Huismus

Het eerste bezoek vond plaats op 22 april 2024 van 09:30 tot 10:30. Het was 8 graden, windstil en vrij zonnig. Het bezoek vond plaats na enkele dagen van regen en harde wind. Toch waren er slechts enkele huismussen aanwezig, die zich alle schuilhielden in de beukenhaag naast het gebouw in het plangebied. Geen enkele keer is nestindicerend gedrag waargenomen. De medewerkers van de Thushoeve bevestigden echter dat de mussen weldegelijk nog in het pand aan het broeden zijn. Het tweede bezoek was op 7 mei 2024 van 10:00 tot 11:00. Het was 19 graden, windstil en zonnig. Op zes plaatsen zijn huismussen invliegend gezien. Waarvan vijf verblijven in het bijgebouw aan de achterzijde, afgebeeld in afbeelding 4 en 6 en één verblijf in het hoofdgebouw, zie afbeelding 5.

Afbeelding 3 en 4: In de beukenhaag waren enkele huismussen aan het schuilen en in rood aangegeven waar de nesten zich bevinden.

Afbeelding 5 en 6: Tijdens de quickscan en twee nader onderzoeken is naar voren gekomen dat 6 verblijven van huismussen aanwezig zijn.

3.2 Vleermuizen

Eerste bezoek

Dit bezoek was een middernachtbezoek naar paarverblijven van vleermuizen. De eerste waarneming was om 21:00 van een gewone dwergvleermuis aan de voorzijde van het gebouw. De vleermuis kwam vanaf de bomenrij aan de zuidkant van het plangebied. Deze vleermuis bleef regelmatig foerageren bij de bomen aan de voorzijde van het gebouw. Verreweg de meeste activiteit van meerdere vleermuizen tegelijk was bij de bomenrij ten zuiden. Deze bomenrij blijft behouden. Er zijn geen sociale geluiden van gewone en ruige dwergvleermuis waargenomen. Er zijn geen in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen.

Tijdens het bezoek bleek dat drie van de vier kopgevels niet geschikt waren voor vleermuizen, omdat de spouw gevuld is met isolatiemateriaal. De enige gevel die nu nog geschikt is, is de gevel aan de Methenzijde.

Afbeelding 7 en 8: Van de drie blauwe gevels op de volgende afbeelding kon worden vastgesteld dat deze niet geschikt zijn voor vleermuizen, omdat invliegen niet mogelijk is.

Afbeelding 9: De enige gevel waarin mogelijk verblijven van vleermuizen kunnen zitten ligt aan de Methen (groene lijn). De rode lijn geeft aan waar door meerdere vleermuizen werd gevoerageerd.

Tweede bezoek

Tijdens dit bezoek foerageerde een gewone dwergvleermuis om 20:09 even kort in het plangebied aan de Methenzijde. Deze kwam vanaf de bomenrij in het zuiden en vertrok ook weer die kant op. Naast de gewone dwergvleermuis, die af en toe foerageerde, werd de ruige dwergvleermuis meerdere keren gehoord. Ook de laatvlieger en een enkele keer de rosse vleermuis (overvliegend om 21:47) werden waargenomen. De gewone dwergvleermuis liet af en toe sociale geluiden horen. Dit was ook bij de bomenrij en niet bij de open stootvoegen aan de voorzijde. De sociale geluiden waren tijdens de vlucht en hebben geen enkele binding met het gebouw. In vergelijking met het vorige bezoek waren er dit keer niet meerdere vleermuizen tegelijk aan het foerageren.

Voor de watervleermuis is binnen een straal van 1 kilometer geen water aanwezig om te foerageren. Omdat tijdens dit en het vorige bezoek geen enkele watervleermuis is waargenomen, is er geen reden om aan te nemen dat de watervleermuis een paarverblijf in het plangebied heeft. Deze soort is daarom niet volgens het vleermuisprotocol onderzocht tot 00:00 maar tot 22:45. Er zijn tijdens dit bezoek geen paarverblijven of andere verblijven van vleermuizen in het gebied aangetoond.

Derde bezoek

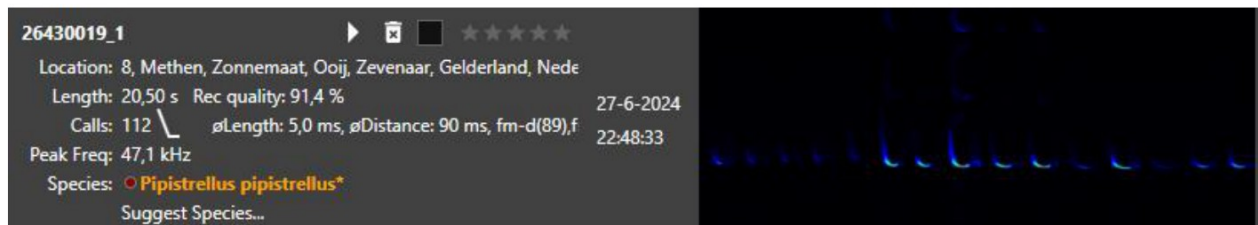
Dit bezoek op 17 mei 2024 was specifiek voor laatvliegers, maar alle soorten zijn meegenomen. De eerste gewone dwergvleermuis vloog om 21:48 vanuit de gemeentewerf naar het plangebied. Deze foerageerde daar kort om daarna voor 3 minuten weer te verdwijnen. Geregeld is deze gewone dwergvleermuis in het plangebied komen foerageren. Uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen.

Vierde bezoek

Dit was een ochtendbezoek op 18 mei 2024 voor alle soorten. Hetzelfde beeld als tijdens het avondbezoek; een gewone dwergvleermuis die af en toe foerageerde. Invliegende vleermuizen zijn niet waargenomen.

Vijfde bezoek

Het vijfde bezoek was een avondbezoek voor alle soorten op 27 juni 2024. Tijdens het vijfde bezoek werd hetzelfde waargenomen als tijdens de andere bezoeken. Waarbij twee gewone dwergvleermuizen herhaaldelijk langs de bomenrij naast het plangebied vlogen om te foerageren. Uitvliegende vleermuizen zijn niet waargenomen in het plangebied.

Afbeelding 10: Sonogram gewone dwergvleermuis.

4. EFFECTBEOORDELING EN CONCLUSIE

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek per soortgroep getoetst aan de verbodsbepalingen in de Omgevingswet. Een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit moet worden aangevraagd voor huismusverblijfplaatsen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn tijdens dit nader onderzoek uitgesloten.

4.1 Huismus

In totaal zijn zes verblijven van huismussen vastgesteld. Doordat tijdelijke verblijfplaatsen niet dezelfde eigenschappen bieden als de originele verblijfplaatsen moeten meerdere kasten aangeboden worden zodat dit kan worden ondervangen. Per verblijfplaats dat wordt verwijderd dienen minimaal twee of meer verblijfplaatsen te worden gerealiseerd. Voor de 6 huismusverblijfplaatsen moeten minimaal 12 tijdelijke verblijven worden gerealiseerd aan gebouwen binnen 100 meter tot maximaal 200 meter van het plangebied. Deze moeten actief zijn vooren tijdens de nieuwbouw en minimaal 1 jaar na de oplevering van de nieuwbouw actief blijven. De tijdelijke verblijfplaatsen hebben een gewenningsperiode van 3 maanden voordat de gebouwen ongeschikt gemaakt mogen worden.

In de nieuwbouw dienen eveneens minimaal 12 verblijven te worden ingebouwd. Voor het verwijderen van de verblijfplaatsen is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit benodigd.

Wat eveneens mogelijk is, is om het oude gebouw te behouden totdat de nieuwbouw inclusief 12 voorzieningen voor huismussen is opgeleverd. In dat geval kan de provincie Gelderland worden benaderd met de vraag af te zien van een omgevingsvergunning (flora- en fauna-activiteit), omdat voor huismussen de situatie niet dusdanig zal veranderen. De huismus kan van nestruimte, zonder mitigeren naar kasten, direct naar nestruimte in de nieuwe bebouwing. Natuurinclusief bouwen en meer dan 12 voorzieningen voor huismussen opnemen kunnen mogelijk helpen de provincie te overtuigen.

Hieronder zijn de eisen van de tijdelijke verblijfplaatsen uit het kennisdocument weergegeven:

- Dat de verblijfplaatsen minimaal drie maanden voor het ongeschikt maken van de oorspronkelijke nestplaats en de start van de werkzaamheden aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen;
- Dat er meerdere nestplekken bij elkaar aangeboden moeten worden. Zorg dat de openingen minimaal 50 centimeter uit elkaar liggen; dit kan dichterbij, maar zorg er dan voor dat de nestingang niet zichtbaar is voor de huismus die in de andere nestingang zit;
- Zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats worden geplaatst en als dat niet mogelijk is, dan in de directe omgeving (in de regel binnen 200 meter, bij uitzondering 500 meter maar is afhankelijk van gebied en situatie ter plekke) van de oorspronkelijke nestplaats en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen;
- Op minimaal 3 meter hoogte plaatsen;
- Dat er een passende broedruimte aangeboden wordt. Uit literatuur blijkt dat de huismus een gemiddelde binnenste nestruimte heeft met een diameter van 9,6 cm met daaromheen nestmateriaal van minimaal een centimeter. Een kunstmatige nestruimte is geschikt waarin een dergelijk nest past. Daarom geeft een kunstmatige nestruimte van minimaal 12,5 x 12,5 x 12,5 cm en een invliegopening met een diameter van 3,4 cm een huismus voldoende ruimte voor het maken van een nest. Aangezien een huismus zich gemakkelijk aanpast aan de aanwezige broedruimte, is het situatieafhankelijk of een nestruimte met een lagere hoogte ook als vervangende nestplaats kan functioneren. In het geval van een nestruimte onder een dakpan, kan een hoogte van minimaal 8 centimeter als richtlijn worden aangehouden tussen de dakplaat en de onderzijde van de dakpan;
- Dat de verblijfplaatsen op een voor de huismus geschikte wijze en plek worden aangebracht. Zo mogen ze niet te heet worden in de middagzon, maar zich ook niet op een te koude locatie bevinden: voorkeur heeft een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot, dakoverstek of iets dergelijks. Temperatuurverloop in nestplaatsen van huismus wordt bepaald door de oriëntatie van deze nestplaatsen;
- In de directe omgeving van de nieuwe nestplaats continu voldoende dekking aanwezig is (daarbij is van het opgaande groen een hoogte van 2 á 3 meter gewenst voor voldoende effectiviteit), en dat er altijd (zo mogelijk binnen 100 meter, bij voorkeur binnen 50 meter) voldoende geschikt voedsel en potentiële slaapplekken beschikbaar zijn;

- Dat de verblijfplaatsen van voldoende duurzaam materiaal zijn en op een voldoende duurzame wijze worden geïntegreerd, bevestigd of ingemetseld. Of de duurzaamheid voldoende is hangt van meerdere factoren af, bijvoorbeeld van het type materiaal (hout, houtbeton, aardewerk, en dergelijke), van de houtsoort (ceder en robinia zijn duurzamer dan vuren of grenen), de wijze van ophanging, de aangebrachte plek (bijvoorbeeld onder een dakgoot of een andere vorm van overhang of vol in zon en wind), het te verwachten gebouwbeheer (bij schilderwerk verdwijnen regelmatig aangebrachte voorzieningen) en of het beheer en onderhoud van de voorziening (herstel bij gebreken) geregeld is;
- Dat er voldoende veiligheid is tegen predatoren. Dit geldt voor de nestplaats zelf, als ook dat er voldoende opgaand groen in de directe omgeving aanwezig is als dekking voor adulten of (net uitvliegende) juvenielen;
- Dat het materiaal waarvan ze zijn gemaakt niet behandeld is met chemische middelen;
- Dat het beheer duurzaam geregeld is. Het gaat om een duurzame maatregel voor de lange termijn. Dit beheer moet gebeuren in een periode dat verstoring niet of minimaal optreedt.

4.2 Vleermuizen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. De vleermuizen die werden waargenomen tijdens de onderzoeken maakten gebruik van de groene elementen naast het plangebied waaronder de bomenrij langs de weg en naast het plangebied aan de zuidkant. Een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit voor vleermuizen is niet noodzakelijk. Geconcludeerd kan worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is. De groene elementen naast het plangebied blijven behouden. Wel is het belangrijk om tijdens de werkzaamheden niet te werken met kunstlicht en/of dit niet te richten op de groene elementen langs het plangebied.

Tabel 3: Overzicht van de verblijfsfuncties in het plangebied voor vleermuizen

Soort	Zomer	Paar	Kraam	Winter
Gewone dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee
Ruige dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee
Laatvlieger	Nee	Nee	Nee	Nee
Watervleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee
Gewone grootoorvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee
Rosse vleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee